

Tähtitaivaan takana ääretön

On loppukesä. Ehkä syyskuun alku. Olet Urjalassa, tarkemmin Honkolan kartanon mailla. Väinö Linnan syntymäkodin läheisyydessä sijaitsevalla harjulla. Seisot pimeässä keskellä avaraa maisemaa, katsot ylös ja ylhäällä aukeaa kaunein tähtitaivas. Se taivas on sama, jota myös Väinö katseli pienenä poikana siinä aivan samassa kohdassa. Se on sellainen tähtitaivas, josta puhutaan, kun puhutaan, että tähdet tuntuvan olevan lähempänä maata. Pilvenriekaleet viistävät tähtiä vain ohikiitävän hetken, ja sinä asetut makuulle vielä loppukesän lämpöä henkivään maahan.

Väinö Linna muisteli omaa kokemustaan tähtitaivaasta:

”Mul oli kakstoistavuotiaana eräs kokemus. Minä tajusin silloin äärettömän. Ja kun mä sanon tän, mun täytyy kertoa se konkreettinen tilanne. Me olimme vanhemman veljeni kanssa Urjalassa siellä juuri Kankasmäen harjulla. Se oli iltaa ja tähdet jo hiukan näky. Ja jostakin syystä – eihän se kuulunu meidän keskusteluihin yleensä – sitte ruvettiin puhuun, että miten kaukana ne on.

Mää sano, että:

– Siellä takana on toisia ja toisia uusia, että ne on, ne on... Ei sitä matkaa voi käsittää, kun se ei lopu ikänä.

– Tottakai se johonkin loppuu, sano vanhin veljeni.

– Ei se lopu.

En mä tiärä käytinkö mä sanaa ääretön siihen aikaa, se ei kuulu sanavarastoon. Ja me kinattiin siitä pitkä aika, kun veljeni ei saanut päähän semmosta, koska äärettömän käsite on absurdi. Ei sitä voi käsittää.

Mutta siinä minä rupesin miettiin, sillä tavalla kokeen itsekin. Minä niinkun tajusin, että joku voi olla ääretön ja mitä ääretön oikeastaan merkitsee. Minä tajusin, että on jotakin loputonta. Ja mä oon joskus myöhemmin ajatellut, että minun sialuni pohja puhkesi silloin.”

Väinö muisteli tätä äärettömän kokemusta myös paljon myöhemmin. Tuolloin hän palasi hetkeen, kun oli vanhemman veljensä kanssa tarkkaillut tähtitaivasta. Syntyi vahva äärettömän kokemus. Tämän kokemuksen hän liitti myöhemmin myös taiteilijapsyytensä syntyyn.